

Husstande med én person er en stor og relevant målgruppe for fødevareproducenter

August 2024

Husstande med én person er en stor og relevant målgruppe for fødevarereproducenter

Tal fra Danmarks Statistik viser, at der pr. 1. januar 2024 er mere end 1,13 million husstande, hvor der bor én enkelt person. Og antallet er stigende. I alt udgør denne type husstand 40 pct. af det samlede antal husstande i Danmark. Det er dermed den største husstandstype og alene af den grund en interessant målgruppe for fødevarereproducenter.

Landbrug & Fødevarer sætter i denne analyse fokus på madkultur og måltidsvaner i husstande med én person. Analysen er baseret på en undersøgelse gennemført af Voxmeter for Landbrug & Fødevarer i 2023 blandt 4.000 repræsentativt udvalgte danskere, hvoraf 1.195 har angivet, at de bor alene. Analysen kigger på, hvorledes denne gruppe skiller sig ud fra gennemsnittet.

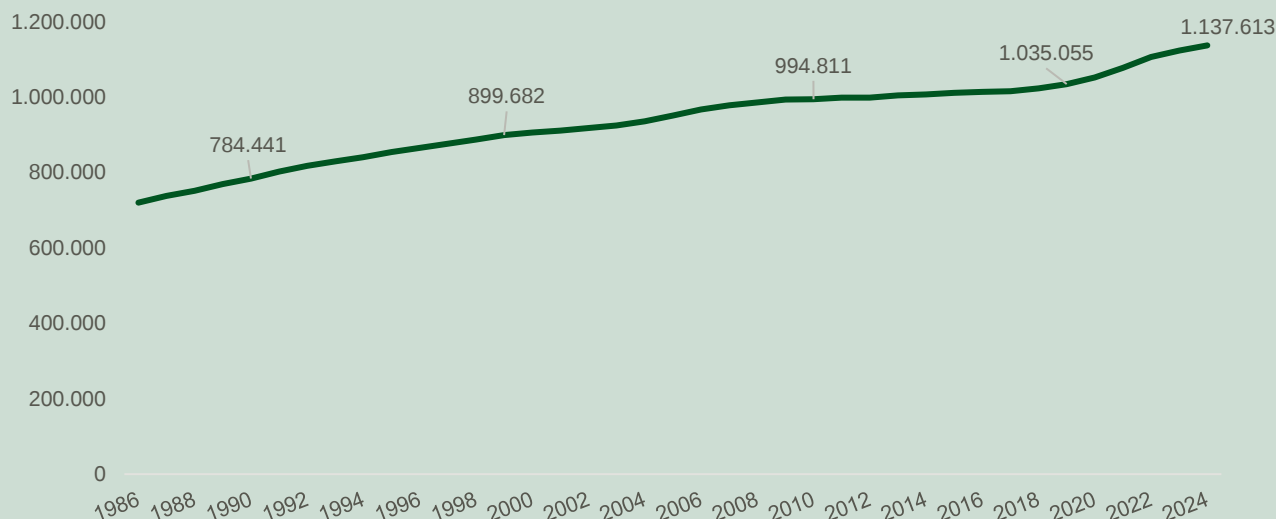
De vigtigste indsigter er:

- Vi finder husstande med én person i alle regioner og i alle aldersgrupper, men demografisk er der lidt flere kvinder end mænd, der bor alene, og personen er lidt oftere over 60 år. Personen bor lidt oftere i Hovedstaden eller en anden by med mere end 100 t. indbyggere.
- I undersøgelsen om aftensmad har husstande med én person lidt oftere end gennemsnittet fået en færdigret eller et måltid sammensat af færdiglavede komponenter til aftensmad dagen før, og brugte oftere end gennemsnittet max 15 min. på klargøring og tilberedning af måltidet. Der er dog samtidig også færre blandt denne husstandstype, der beskriver deres aftensmad som 'delvist hjemmelavet med én eller flere færdiglavede komponenter'. Kan dette pege på, at personer, der bor alene, ikke bryder sig om madlavning med disse produkter – eller tyder det snarere på et hul i markedet for færdiglavede komponenter til aftensmaden, der i portionsstørrelsen er tilpasset et måltid til én person?
- I husstande med én person har man oftere dage, hvor der ikke er kød i aftensmaden. Dagen før fik man i mindre grad end gennemsnittet de klassiske aftensmadsretter med kød, kartofler, grøntsager og mejeriprodukter til aftensmad. I stedet svarer de oftere end andre, at deres aftensmad indeholdt frisk frugt, fisk / skaldyr og rugbrød med pålæg.
- Aftensmåltidet dagen før blev oftere indtaget i sofaen og foran fjernsynet eller computer/tablet, mens det i mindre grad blev spist ved spisebordet. Måltidet beskrives oftere som 'nemt og hurtigt' og 'færdiglavet', mens man i mindre grad end gennemsnittet beskriver maden som 'god smag', 'mættende', 'noget vi alle kan lide', 'god kvalitet' og noget der 'løfter stemningen'.
- Flere husstande med én person kan på sigt føre til ændringer i efterspørgslen, hvilket kan have betydning for produktudvikling og markedsføring af mad og drikke. Bor man alene giver storkøb og mængderabat ikke nødvendigvis mening. I stedet har man brug for en større differentiering af emballagestørrelser med fx færre antal i en pakke, en god genluk-funktionalitet, der kan forlænge holdbarheden, eller bedre mulighed for individuel tilpasning af mængder. Det peger samtidig på en voksende efterspørgsel efter færdigretter og convenience-produkter af god kvalitet målrettet én person.

Voksende antal husstande med én person

Tal fra Danmarks Statistik viser, at der pr. 1. januar 2024 mere end 1,13 million husstande, hvor der bor én enkelt person. Og antallet er stigende. I alt udgår denne type husstand 40 pct. af det samlede antal husstande i Danmark, og det er dermed den største husstandstype.

Figur 1: Antal husstand i Danmark med én person, ingen hjemmeboende børn

Kilde: Danmarks Statistik marts 2024, FAM55N

Denne udvikling kan have stor betydning for produktudvikling og markedsføring af mad og drikke. Tidligere analyser har peget på, at et stigende antal husstande med én person kan være med til at tegne et anderledes forbrugerbillede fremover, hvor der vil være en voksende efterspørgsel efter f.eks. en større differentiering af emballagestørrelser. Storkøb og mængderabat giver ikke nødvendigvis mening for denne forbrugergruppe, medmindre de samtidig har store frysere i hjemmet. I stedet kan der være større efterspørgsel efter mindre pakkestørrelser og bedre mulighed for individuel tilpasning af mængder.

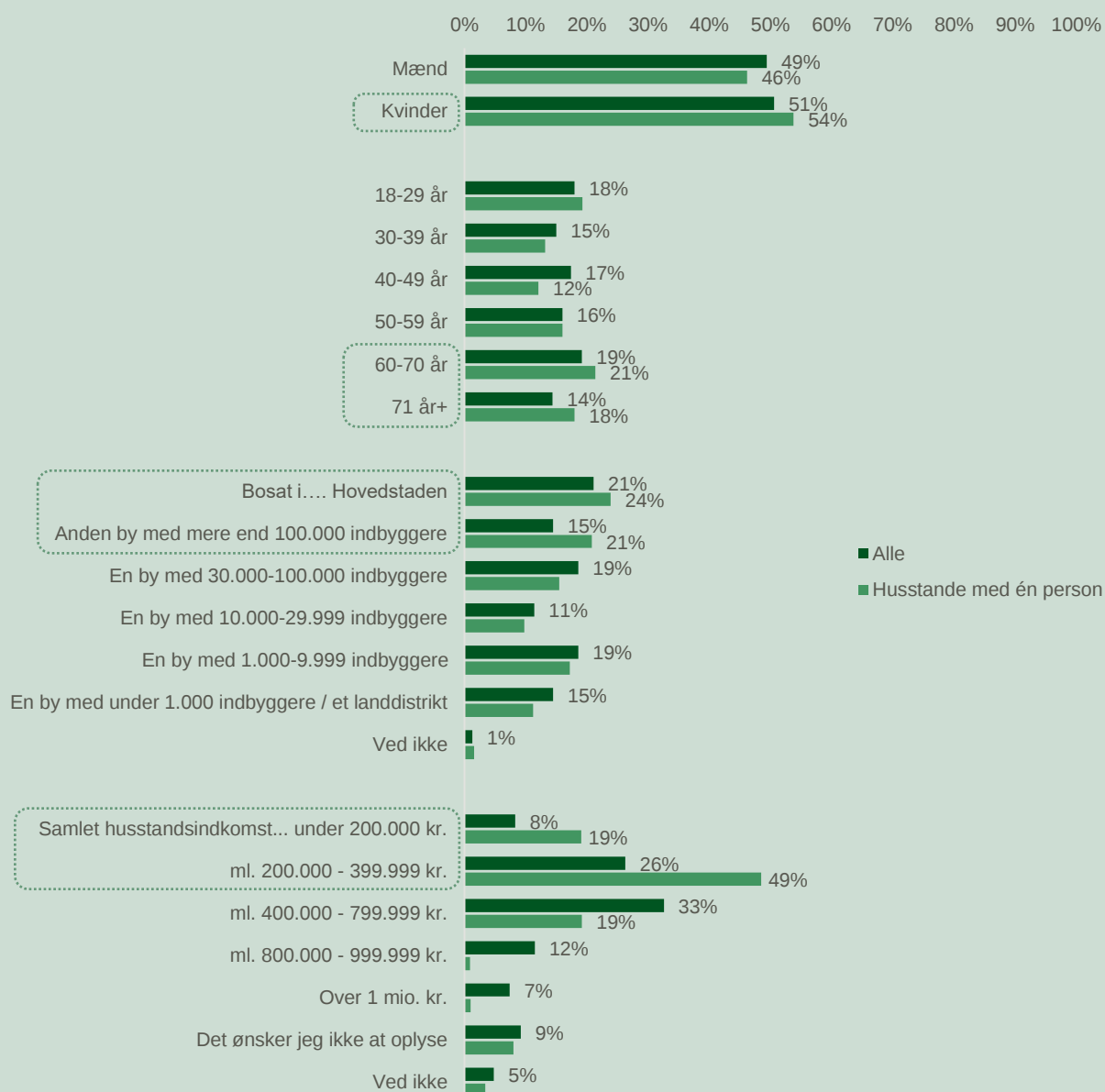
Det kan måske også være med til at forklare den stigende efterspørgsel efter convenience af god kvalitet – enten i form af hele måltidsløsninger eller produkter, der reducerer tid og besvær i forbindelse med madlavningen især i hverdagen. For er det spændende at lave mad til sig selv hver dag, når man ikke bagefter deler måltidet med andre ved middagsbordet? Eller kan det netop være mere attraktivt at springe madlavningen over og i stedet købe takeaway eller varme en færdigret, som man kan nyde foran fjernsynet?

I denne analyse tager vi derfor et kig på holdninger og adfærd blandt danskere, der i vores undersøgelser har svaret, at deres husstand består af én person. Hvor skiller denne husstandstype sig særligt ud? Analysen er baseret på en undersøgelse om aftensmad gennemført af Voxmeter for Landbrug & Fødevarer i 2023 blandt 4.000 danskere mellem 18-80 år.

Én-persons husstande er lidt oftere kvinder, over 60 år og bosat i større byer

Vi finder husstande med én person i alle regioner og i alle aldersgrupper. Kigger vi dog nærmere efter, hvad der demografisk kendetegner husstande med én person i vores befolkningsundersøgelser, ser vi, at personer, der bor alene uden hjemmeboende børn, lidt oftere er en kvinde, og lidt oftere er over 60 år. Husstanden findes lidt oftere i Hovedstaden eller en anden by med mere end 100 t. indbyggere. Det er samtidig lidt oftere en person uden for erhverv med en samlet husstandsindkomst, der ikke overraskende typisk er i den lavere ende, da der her jo kun er én indtægt i stedet for flere indtægter lagt sammen.

Figur 2. Demografiske kendetegn for husstande med én person i Landbrug & Fødevarers undersøgelse om madkultur og måltidsvaner:

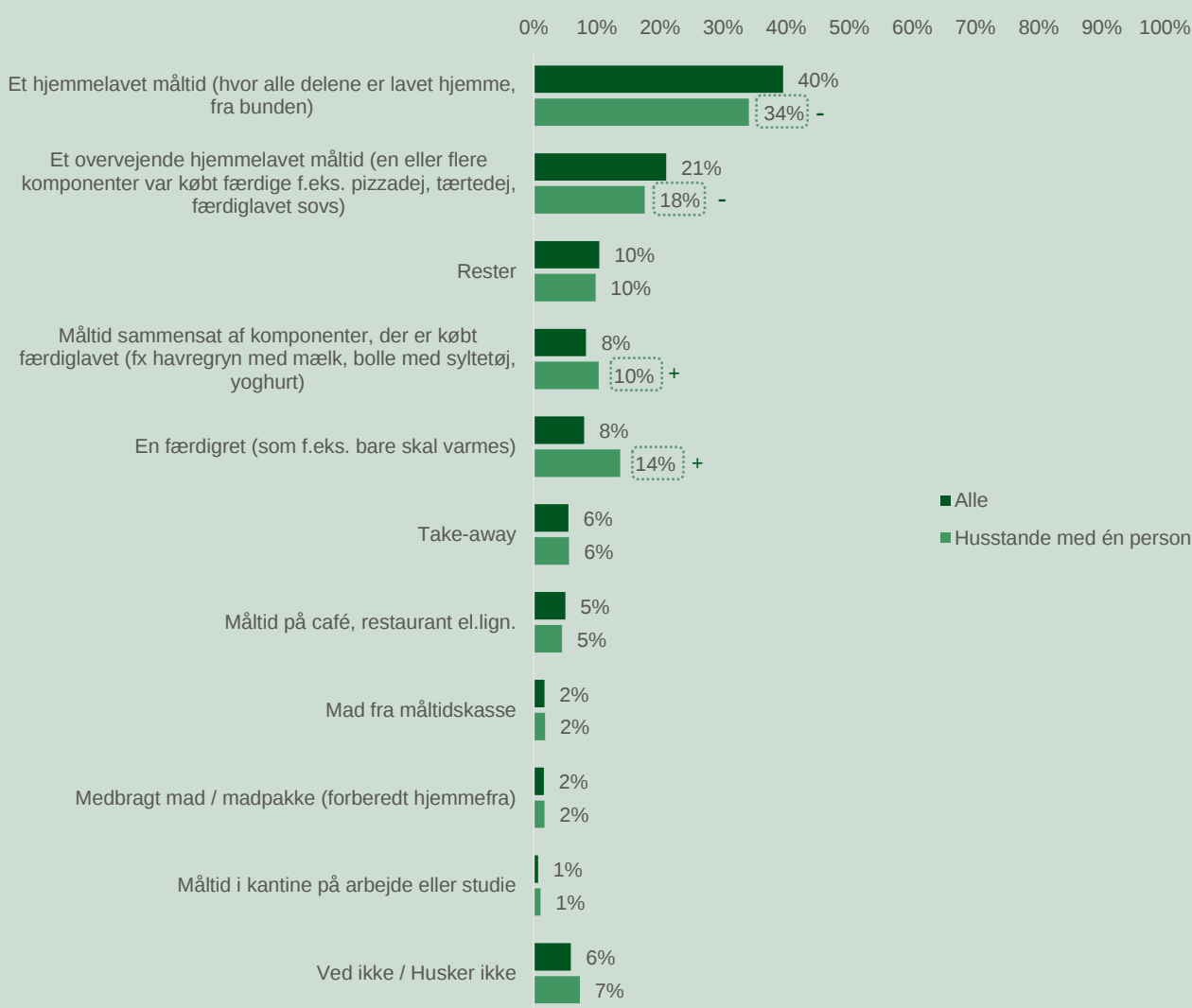

Kilde: Voxmeter for Landbrug & Fødevarer, Q1-Q4 2023 n=4.000, heraf husstande med én person n=1.195. Undersøgelsen er repræsentativ på køn, alder region og uddannelse. Firkanter markerer signifikant forskel (95% sandsynlighed).

I husstande med én person bruges oftere under 15 minutter på madlavningen

I vores undersøgelse om aftensmad er det i 2023 94 pct. blandt danskerne, der fik aftensmad dagen før, mens det for husstande med én person drejer sig om 92 pct. Noget tyder derfor på, at husstande med én person oftere har sprunget aftensmaden over dagen før, eller måske har indtaget deres mad på en anden måde eller et andet tidspunkt, som de ikke selv betegner som 'aftensmad'. Ser vi nærmere på, hvordan danskere, der har fået aftensmad, beskriver dette måltid, beskriver flest det som et hjemmelavet eller delvist hjemmelavet måltid med brug én eller flere færdiglavede komponenter. Blandt husstande med én person er det imidlertid færre, der beskriver deres aftensmad som 'hjemmelavet' eller 'delvist hjemmelavet'. Omvendt er det markant flere, der fik en færdigret til aftensmad dagen før eller et måltid sammensat af komponenter, der er købt færdiglavede.

Figur 3: Hvordan vil du beskrive din aftensmad i går?

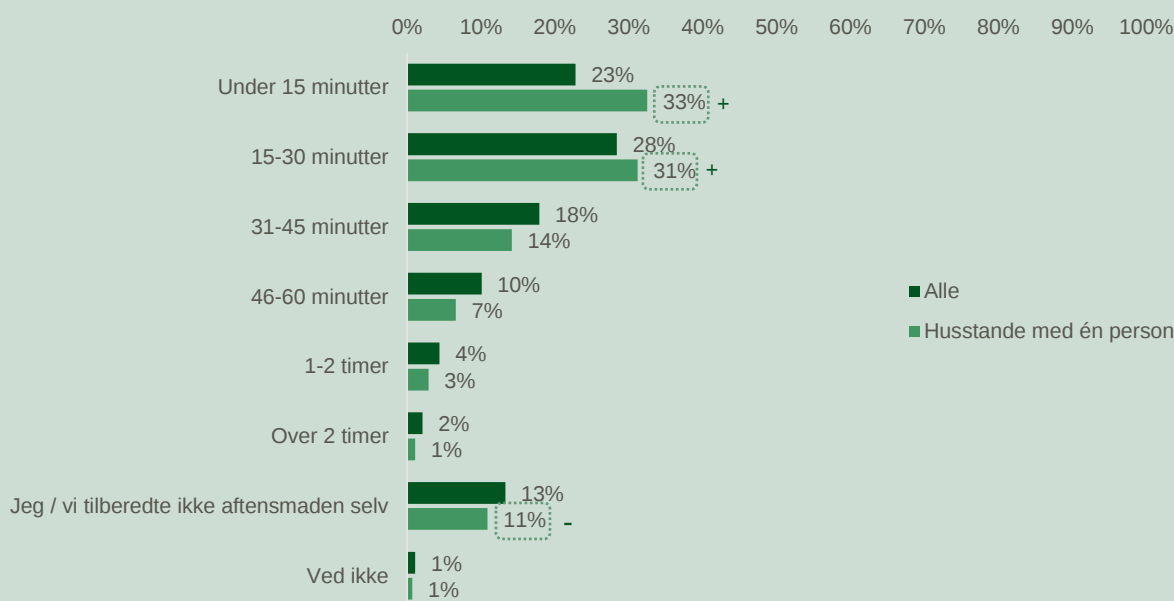

Kilde: Voxmeter for Landbrug & Fødevarer, Q1-Q4 2023 n=3.776 (fik aftensmad), heraf husstande med én person n=1.100. Undersøgelsen er repræsentativ på køn, alder region og uddannelse. Mulighed for at vælge flere svar. Firkant markerer en signifikant forskel (95% sandsynlighed).

Især det faktum, at færre beskriver deres måltid som hjemmelavet med brug af enkelte færdiglavede komponenter er interessant i denne sammenhæng. Kunne det tænkes, at færdiglavede komponenter til aftensmaden ikke portionsmæssigt er afpasset mængden til én person, og det derfor kan være svært at anvende i praksis i husstande med én person?

Blandt danskerne generelt brugte 51 pct. maximalt 30 minutter på at tilberede aftensmaden dagen før, fra de gik i gang med forberedelsen af råvarer, til maden stod færdig på bordet. For husstand med én person er denne tendens endnu mere udtalt. Her er det nemlig hele 64 pct., der brugte op til 30 minutter på madlavningen.

Figur 4: Hvor lang tid brugte du/l på at tilberede aftensmaden i går? Her tænkes på tiden fra du/l startede med at tilberede aftensmåltidet, til det var færdigt.

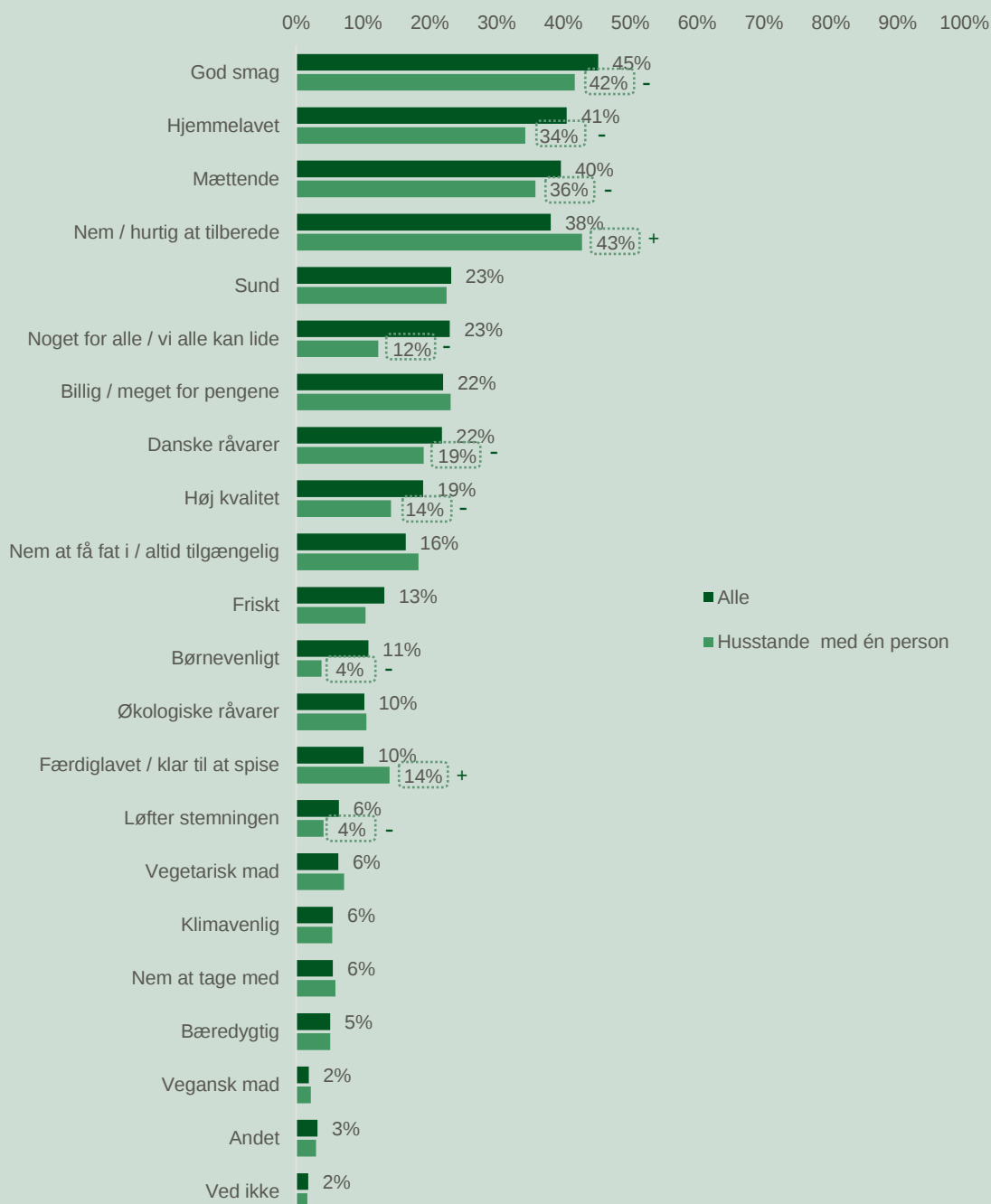
Kilde: Voxmeter for Landbrug & Fødevarer 2023 n=3.776 (fik aftensmad dagen før), heraf husstande med én person n=1.100. Undersøgelsen er repræsentativ på køn, alder, region og uddannelse. Firkanter markerer signifikant forskel (95% sandsynlighed).

Bemærk samtidig, at det er en smule færre blandt én-persons husstande, der svarer, at de ikke selv tilberedte aftensmåltidet. Dette er interessant, i og med at det samtidig er flere i denne gruppe, der beskriver deres aftensmad som en færdigret. Dette kunne indikere, at man i besvarelsen også medregner opvarmningen af en færdigret som tilberedning?

Spørger vi nærmere ind til forskellige værdi-ord, som man kan bruge til at beskrive sin aftensmad på, er det oftest ord som 'god smag', 'hjemmelavet', 'mættende' samt 'nem og hurtig at tilberede', der anvendes. For de tre første på listen er der imidlertid færre blandt danskere, som bor alene, der bruger disse ord om deres aftensmad dagen før. Det er ligeledes færre end gennemsnittet, der beskriver deres aftensmad som 'noget for alle', 'danske råvarer', 'høj kvalitet', 'børnevenligt' samt noget, der 'løfter stemningen'. Omvendt er der flere blandt denne type husstande, der beskriver deres aftensmad som 'hurtig og nem' og 'færdiglavet/klar til at spise'. Faktisk ligger 'hurtig og nem' som top-1 ord, som husstande med én person anvender til at beskrive deres aftensmad og skubber således her 'god smag' ned på andenpladsen. At måltidet for én-persons-husstande i mindre grad

beskrives som god smag, mættende og af god kvalitet kunne pege på et behov i markedet, der måske lige nu ikke er tilstrækkeligt mødt. I og med at det er 40 pct. af Danmarks husstande, kunne det pege på en stor potentiel målgruppe for mættende og velsmagende kvalitetsmåltider, der portionsmæssigt passer til én person.

Figur 5: Hvordan vil du beskrive din aftensmad i går?

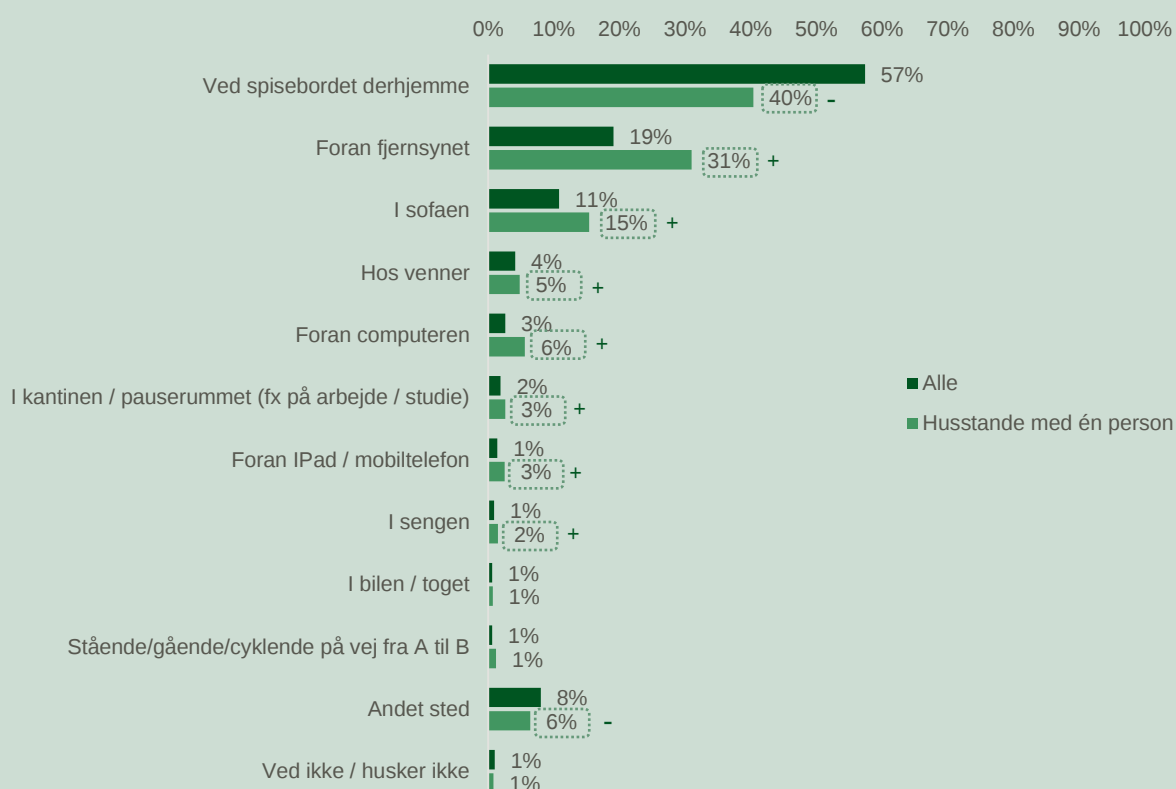

Kilde: Voxmeter for Landbrug & Fødevarer, Q1-Q4 2023 n=3776 (fik aftensmad dagen før), heraf husstande med én person n=1.100. Undersøgelsen er repræsentativ på køn, alder region og uddannelse. Mulighed for at vælge flere svar. Firkanter markerer signifikante forskelle (95% sandsynlighed).

I husstande med én person spises måltidet oftere i sofaen og foran fjernsynet

Det er i gennemsnit 28 pct. blandt alle danskere, der dagen før spiste deres aftensmåltid alene, mens 53 pct. spiste det sammen med ægtefælle/kæreste og 22 pct. spiste sammen med børn. For single-husstande ser dette billede ikke overraskende noget anderledes ud. Her var det hele 72 pct., der dagen før spiste aftensmad alene, mens 5 pct. spiste sammen med ægtefælle/kæreste og 4 pct. spiste sammen med børn. Og ser vi på, hvordan måltidet blev spist dagen før, ser vi da også, at selv om spisebordet også blandt husstande med én person er det mest udbredte sted, så er der langt flere end gennemsnittet, der spiste aftensmaden foran fjernsynet, mens der ligeledes er flere end gennemsnittet, der spiste deres mad i sofaen frem for ved spisebordet.

Figur 6: Hvilke af nedenstående beskriver, hvordan du spiste din aftensmad i går? Du kan vælge flere svar.

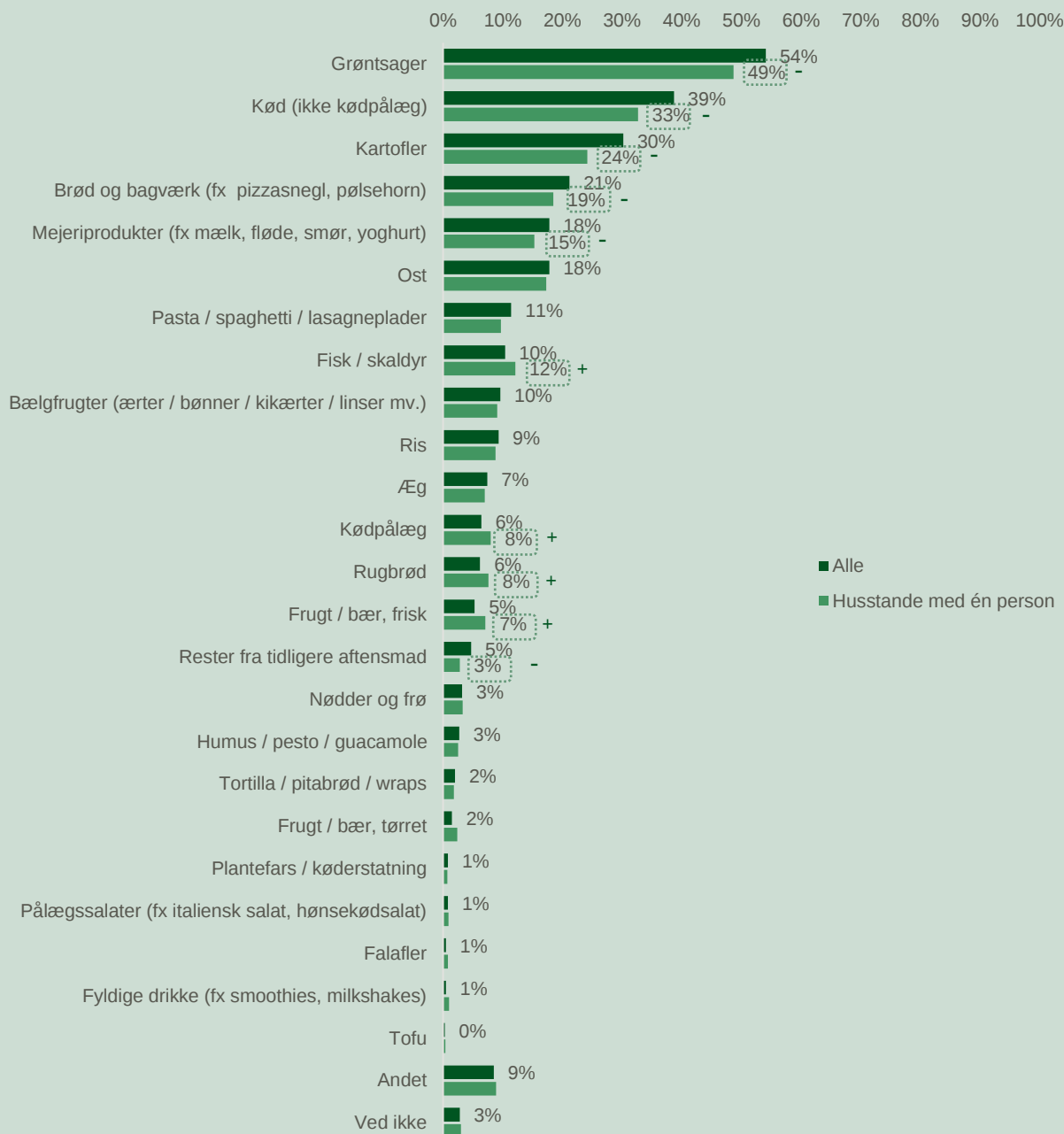

Kilde: Voxmeter for Landbrug & Fødevarer, Q1-Q4 2023 n=3776 (fik aftensmad dagen før), heraf husstande med én person n=1.100. Undersøgelsen er repræsentativ på køn, alder region og uddannelse. Mulighed for at vælge flere svar. Firkanter markerer signifikante forskelle (95% sandsynlighed).

I én-persons-husstande var aftensmaden lidt oftere frugt eller rugbrød med pålæg

Ser vi på danskernes aftensmad generelt, bestod den dagen før for de flestes vedkommende af grøntsager, kød, kartofler, brød/bagværk og mejeriprodukter. Dette gør sig ligeledes gældende i husstande med én person, om end det er lidt færre end gennemsnittet, der har fået dette til aftensmad dagen før. Til gengæld har aftensmaden oftere end gennemsnittet bestået af rugbrød, kødpålæg, fisk/skaldyr og/eller frisk frugt. En aftensmad, som netop kan beskrives som noget, der er sammensat af færdiglavede komponenter.

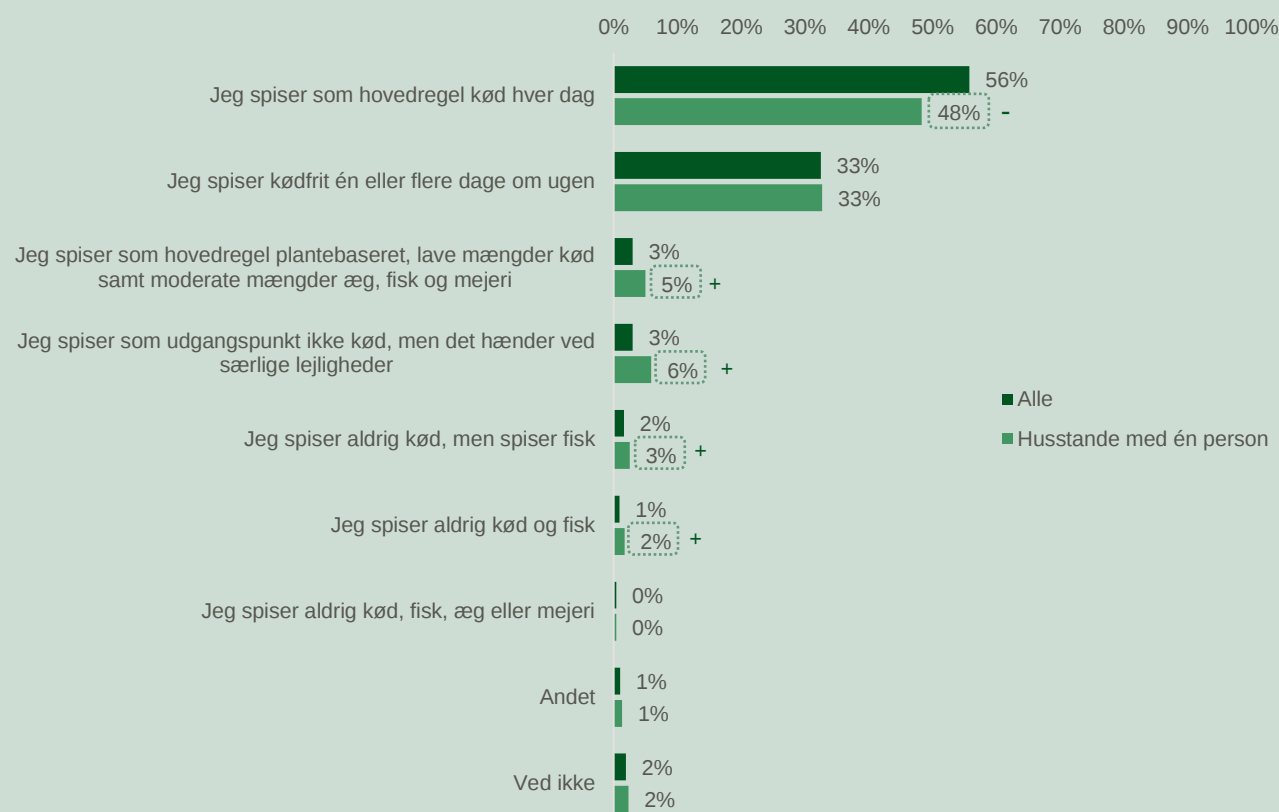
Figur 7: Hvilke af disse fødevarer indgik i din aftensmad i går?

Kilde: Voxmeter for Landbrug & Fødevarer, Q1-Q4 2023 n=3.776 (fik aftensmad dagen før), heraf husstande med én person n= 1.100. Undersøgelsen er repræsentativ på køn, alder region og uddannelse. Mulighed for at vælge flere svar. Firkanter markerer signifikante forskelle (95% sandsynlighed).

I det hele taget virker husstande med én person til at have en grønnere og mere planterig madadfærd, hvor de oftere end gennemsnittet har dage uden kød i aftensmåltidet. Og når vi beder danskerne om selv at beskrive deres måde at spise på, ser vi, at det blandt single-husstandene er færre, der beskriver sig selv som nogen, der spiser kød hver dag, mens der er flere end gennemsnittet, der beskriver sig selv som én, der enten spiser kød i lave mængder, kun lejlighedsvist spiser kød, kun spiser fisk, eller slet ikke spiser hverken kød eller fisk.

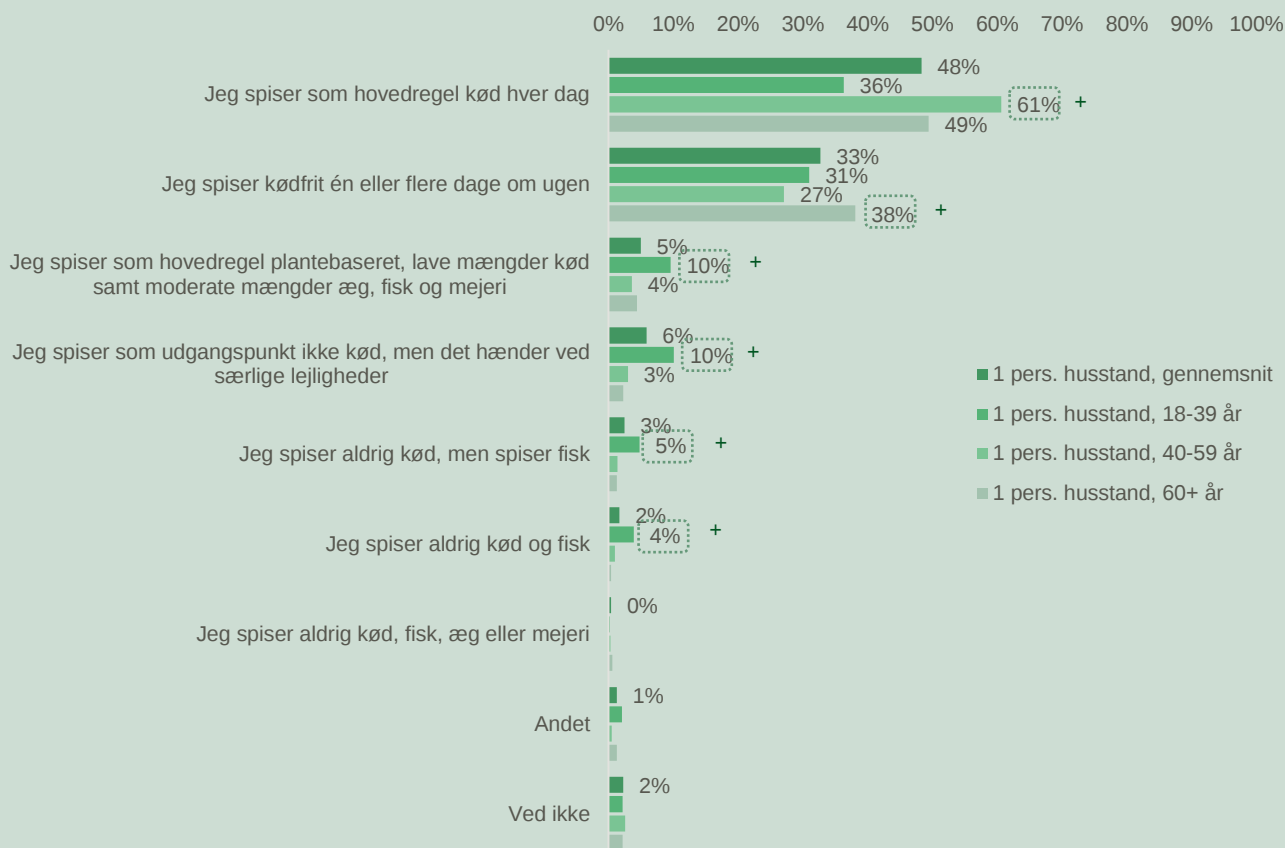
Figur 8: Hvilke af følgende beskrivelser passer bedst på dig?

Kilde: Voxmeter for Landbrug & Fødevarer, Q1-Q4 2023 n=4.000, heraf husstande med én person n=1.195. Undersøgelsen er repræsentativ på køn, alder region og uddannelse. Firkanter markerer signifikante forskelle (95% sandsynlighed).

Tidligere undersøgelser har vist, at det særligt er yngre danskere, der beskriver sig selv som én, der enten spiser hovedsageligt plantebaseret med lave mængder kød, kun lejlighedsvist spiser kød eller slet ikke spiser kød. Ser vi da også nærmere på aldersfordelingen for én-persons husstande, ser vi, at dette ligeledes gør sig gældende her. Blandt én-persons husstande, hvor personen er over 60 år, finder vi til gengæld flere, der beskriver sig selv, som én der spiser kødfrit én eller flere dage om ugen, mens det oftest er en person ml. 40-59 år, der beskriver sig selv som én, der hovedsageligt spiser kød hver dag.

Figur 9: Hvilke af følgende beskrivelser passer bedst på dig? Husstande med én person i gennemsnit og fordelt på aldersgrupper

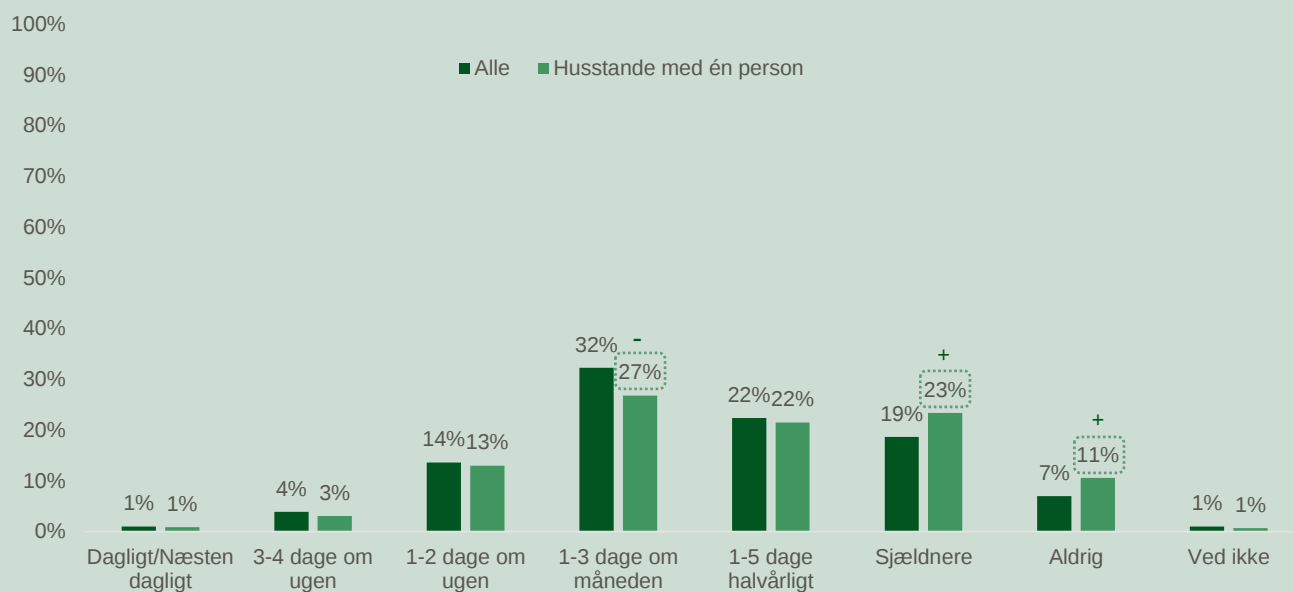
Kilde: Voxmeter for Landbrug & Fødevarer, Q1-Q4 2023, husstande med én person i gennemsnit n=1.195 heraf ml. 18-39 år n=388, ml. 40-59 år n=335 og 60+ år n=470. Undersøgelsen er nationalt repræsentativ på køn, alder, region og uddannelse. Firkanter markerer signifikant højere andel (95% sandsynlighed).

Bor man alene, laver man i mindre grad mad efter nye opskrifter

Vi har set, at én-persons husstande oftere beskriver deres aftensmad dagen før som enten et måltid sammensat af forskellige færdiglavede komponenter eller en færdigret. Det er samtidig hele 65 pct. i denne demografiske gruppe, der svarer, at de dagen før brugte max 30 minutter fra klargøring gik i gang, til aftensmaden var klar til at blive spist. Dette er med til at underbygge antagelsen om, at personer, der bor alene, ikke i samme grad som gennemsnittet nyder at bruge tid i køkkenet med forberedelse og tilberedning af mad.

Spørger vi danskerne, hvor ofte de laver mad efter nye opskrifter, svarer 51 pct. i gennemsnit, at dette er noget, de gør minimum hver måned. For én-persons husstande gælder det dog kun 44 pct. Omvendt er der flere end gennemsnittet, der svarer 'sjældnere' eller 'aldrig'.

Figur 9: Hvor tit gør du følgende: Laver mad efter nye opskrifter

Kilde: Voxmeter for Landbrug & Fødevarer, Q1-Q4 2023 n=4.000, heraf husstande med én person n=1.195. Undersøgelsen er repræsentativ på køn, alder region og uddannelse. Firkanter markerer signifikante forskelle (95% sandsynlighed).

Opsummering: Et stigende antal husstande med én person kan på sigt føre til ændringer i forbrugernes efterspørgsel

Antallet af husstande med én person er støt stigende. Ifølge Danmarks Statistik udgør denne type husstand 40 pct. af det samlede antal husstande i Danmark, og det er dermed den største husstandstype og en interessant målgruppe for fødevarevirksomheder.

Vi ser, at husstande med én person oftere har fået en færdigret eller et måltid sammensat af flere forskellige på forhånd færdiglavede komponenter til aftensmad dagen før. Måltidet har oftere end gennemsnittet tager mindre end 30 minutter at klargøre – og blev oftere spist andre steder end ved spisebordet. Det er i sig selv tankevækkende, at der i husstande med én person er en anden adfærd omkring tilberedning og spisning af aftensmad. Mad kan ofte fungere som samlingspunkt for fællesskabet, noget man taler om, tilbereder og nyder sammen. Bor man imidlertid alene og har man i dag ikke nogen at dele madoplevelsen med, kan det måske synes for besværligt eller meningsløst at bruge meget tid i køkkenet, medmindre mad og madlavning er en særlig interesse. Er interessen for mad og madlavning der derimod ikke, kan det i stedet være noget, man ønsker at få overstået så hurtigt som muligt, så man kan komme videre med andre aktiviteter på dage, hvor man ikke ses med venner og familie.

Et stigende antal husstande med én person kan set i dette lys måske være med til at forklare noget af den stigende efterspørgsel efter convenience af god kvalitet – enten i form af hele måltidsløsninger eller produkter, der reducerer tid og besvær i forbindelse med madlavningen i hverdagen. Det er dog samtidig også tankevækkende, at færre i denne gruppe beskriver deres aftensmad dagen før som "noget, vi alle kan lide", "danske råvarer", "god kvalitet" og noget, der "løfter stemningen". Peger det

på et behov i markedet for flere færdigretter af god kvalitet med sublime smagsoplevelser, der er portionsstørrelsen er målrettet én person? Eller peger det snarere på, at madglæde og madoplevelser nogle gange bare er bedre, når vi er sammen om det?

Flere husstande med én person kan på sigt have betydning for produktudvikling og markedsføring af mad og drikke. Bor flere alene, kan der i horisonten tegne sig et anderledes forbrugerbillede, hvor der vil være en voksende efterspørgsel efter f.eks. differentierede portions- og pakkestørrelser. Storkøb og mængderabat giver ikke nødvendigvis mening for denne forbrugergruppe, medmindre de samtidig har store fryserne i hjemmet. Med et stigende antal husstande med én person er det derfor nærliggende at antage, at der fremover vil være større efterspørgsel efter mindre pakkestørrelser og bedre mulighed for individuel tilpasning af mængder, fx muligheden for at købe enkeltstyk.

Det er samtidig interessant, at færre i denne gruppe end blandt gennemsnittet beskriver deres aftensmad som 'hjemmelavet med brug af én eller flere færdiglavede komponenter'. Er dette så fordi denne husstandstype ikke i samme grad kan lide denne form for mad? Eller peger det i stedet på et hul i markedet for færdiglavede komponenter til madlavningen, hvor mængden er målrettet husstande med én person? Det er nærliggende her at forestille sig relevansen af færdiglavede pizzadej, hvor omkredsen på pizzaen er mindre, så den bedre passer måltidet for én person. Eller en færdiglavede pastasovs, der i mængden er tilpasset til at kunne blandes med 100 gr. hakket kød eller plantefars snarere end de sædvanlige 400 gr., som bruges til et måltid tilberedt til flere voksne i husstanden. Produkter, der mængdemæssigt tilpasses det voksende antal husstande, hvor maden som udgangspunkt tilberedes og spises alene.

Om analysen

Analysen er baseret på data fra en online spørgeskemaundersøgelse gennemført af Voxmeter for Landbrug og Fødevarer i 2023 blandt danskere i aldersgruppen 18-80 år. Undersøgelsen er repræsentativ på køn, alder, region og uddannelse.

- Undersøgelsen er gennemført fire gange i 2023 med samme spørgeskema, hhv. februar, maj, september og november. Hver gang kører undersøgelsen over to uger, så både hverdag og weekend bliver dækket i dataindsamlingen.
- Eftersom man kun kan deltage én gang pr. år, har 4.000 danskere deltaget alt i alt hen over året, hvoraf 1.195 angiver at bo alene. Analysen kigger på, hvor denne gruppe skiller sig ud fra gennemsnittet.
- Deltagerne er alle medlemmer af Voxmeters forbrugerpanel og bliver her inviteret til en undersøgelse om mad og drikke. Deltagerne får ikke af vide, at Voxmeter gennemfører undersøgelsen på vegne af Landbrug & Fødevarer.

Billedet på forsiden er fra pexels.com, fotograf Johannes Plenio (2304422).